

SVE ZA 5

OBRAZOVANJE

PRIJEMNI ZA SREDNJE ŠKOLE NEĆE ISKORJENITI POPLAVU SUPERODLIKAŠA

Standardizirati prijemne i kriterije za ocjenjivanje

OBJAVLJENO: 25. RUJNA 2022.

NAPISAO: SVE ZA 5

I dok se još uvijek pojedinim krugovima vode rasprave jesu li prijemni ispiti najbolje rješenje za upis učenika u najatraktivnije gimnazije, u koje je samo prosjek 5,0 osiguravao željeno mjesto, roditelji, uglavnom, podržavaju tu novost.

– Omogućeno je time i učenicima koji imaju jednu ili dvije zaključene, primjerice, četvorke, da se, ipak, upišu tamo gdje žele i za što su nadareni. Moje dijete bi, da nije bilo prijemnih, moralo upisati školu koja ga nije zanimala. Nije on kriv što nije talentiran za glazbu i što nastavnica glazbenog to ne razumije i previše traži. Ta jedna četvorka mogla mu je srušiti planove i želje. Zahvaljujući prijemnima, moje dijete upisalo je ono što je željelo jer mu je matematika cijeli život – komentira nam jedna majka.

Psihologinja **Martina ŠTRK** smatra da uvođenje novih kriterija za upis u srednje škole olakšava selekciju.

– Kada selekciju stavimo u kontekst obrazovnog sustava, jasno je kako je svrha selekcijskog postupka odabrati one pojedince koji posjeduju znanja i vještine koje određena škola smatra nužnim za uspješno savladavanje svojeg školskog programa. Posebnu važnost selekcijski postupak ima za one ustanove koje imaju veći broj prijavljenih kandidata u odnosu na broj slobodnih mjesta za upis zbog čega

Psihologinja **Martina ŠTRK**

ne čudi da su se upravo najatraktivnije škole odlučile za uvođenje prijemnog ispita.

Naime, upravo su te ustanove one koje iz godine u godinu prolaze otežan proces donošenja odluke o odabiru kandidata na temelju kriterija koji nije dovoljno diskriminativan (primjerice prosjek ocjena) jer velik broj prijavljenih kandidata ima vrlo sličan, ili gotovo isti prosjek (5,0).

Uvođenje dodatnih kriterija, kao što su rezultati prijemnog ispita svakako olakšavaju odluku o selekciji kandidata, ali ne samo to, već ju čine i valjanijom jer se u odabiru služimo većim brojem prediktora – objašnjava psihologinja Štrk.

Naglašava važnost da test na prijemnom bude standardiziran i sastavljen tako da povećava vjerojatnost da će se njime obuhvatiti znanja koja bi trebala biti kriterij za upis.

Različiti kriteriji vrednovanja

– Kako bi se to dogodilo potrebno je da sustav unaprijed odredi i jasno imenuje kriterije po kojima se sastavlja i boduje ispit, ali i izda vrlo jasne naputke o njegovoj provedbi kako bismo osigurali da uistinu svi kandidati rješavaju ispit u jednakim uvjetima, primjerice, u isto vrijeme, bez mogućnosti prepisivanja, korištenja pomagala i slično. Ukoliko ne osiguramo potrebne uvjete, ne možemo znati da će rezultat ispita uistinu govoriti o znanju učenika, već će možda biti i mjera njegove snalažljivosti u ispitnoj situaciji. Ideja zasigurno je da prijemni ispit bude mjerilo znanja i da selektira „kvalitetnijeg učenika“, ali pitanje je kako to osigurati.

Možemo reći kako je jedan od razloga uvođenja prijemnih ispita, vjerojatno, bila ideja da on bude „objektivnija“ mjera nečijeg znanja, jer su upravo subjektivnost uzima kao najveća zamjerka ocjeni kao kriteriju znanja, budući da je podložna različitim pristranostima, poput osobina ličnosti učitelja (primjerice koliko je netko strog) ili osobinama ličnosti učenika (primjerice koliko je netko simpatičan, snalažljiv i slično). U nadi da će prijemni ispit uistinu biti objektivnija mjera nečijeg znanja, možemo

reći kako je moguće da ćemo provedbom prijemnih ispita uspješnije selektirati „kvalitetnije učenike“ nego ako u obzir uzmemo samo prosjek ocjena – naglašava Martina Štrk.

Ona ne vjeruje da će prijemni ispiti za najbolje srednje škole zaustaviti inflaciju super odlikaša, jer su, kaže, učenici već navikli na izrazito visoka očekivanja okoline, prvenstveno roditelja. Zbog toga će se i dalje truditi da zadrže status super učenika, a isto će se, smatra Štrk, ponašati i roditelji.

Teret etikete najboljega

– Za učenike koji teže biti „najbolja verzija sebe“, što se danas naveliko povezuje s školskim uspjehom, uvođenje prijemnog ispita neće dovesti do smanjenja težnje ka odličnoj ocjeni, već će biti dodatan izvor stresa, jer kako bi učenik sebi i okolini dokazao da je „najbolji“ sada pored održavanja odličnog prosjeka mora voditi brigu i o uspješnom polaganju prijemnog ispita. Mnogi učenici nažalost nose na sebi taj teret etiketa „najboljeg učenika“ ili „superodlikaša“ do te razine da je to postao dio njihova identiteta, zbog čega će, neovisno o tome koju važnost će ocjena imati u odabiru srednje škole, za njih ocjena i dalje ostati vrlo važna.

Jednako tako, za roditelje koji imaju izrazito visoka, a često i nerealna očekivanja od svoje djece, ocjene vjerojatno neće prestati biti važne jer njihova djeca već imaju etiketu odlikaša koju ne žele izgubiti jer time gube i svoj status „super roditelja“ čije je dijete najbolje u razredu. Navedeno nam govori o potrebi „dubinskog rada“ s učenicima, ali i njihovim roditeljima, kojima trebamo poslati poruku kako je u redu ne biti izvrstan u svemu, te kako vrijednost osobe nije određena njenim uspjehom.

Školovanje bi trebalo biti put učenja, rasta i razvoja međutim popločeno je previsokim očekivanjima okoline koja ga čine izazovnim i stresnim zbog čega smo svjedoci porasta anksioznih i depresivnih smetnji kod djece školske dobi, adolescenata te mladih odrasli osoba – upozorava psihologinja Štrk. Ona se, također, slaže da ocjena često nije mjerilo znanja i da „ista ocjena iz različite ustanove ili kod različitog profesora unutar iste

ustanove ne predstavlja jednak stupanj usvojenosti gradiva. Ocjene koje su zamišljene da budu objektivan pokazatelj znanja, često predstavljaju subjektivnu mjeru, koja je pod utjecajem različitih faktora koji ju čine pristranom – objašnjava Štrk.

Predsjednica Hrvatske udruge ravnatelja osnovnih škola **Antonija MIROSAVLJEVIĆ** smatra da je uvođenje prijemnih ispita bilo nužno zbog velikog broja učenika koji su željeli istu školu, a imali su i jednak broj bodova.

Predsjednica Hrvatske udruge ravnatelja osnovnih škola **Antonija MIROSAVLJEVIĆ**

– Kako se radi o školama koje upisuju „superodlikaši“ prijemni ispit je jedini način da selekcija učenika bude korektna prema svim kandidatima. Isto tako problem upisa bi bio riješen uvođenjem nečega poput „male mature“ ili drugog načina vrednovanja znanja i kompetencija, ovisno o odabiru srednje škole i onoga što je toj školi bitno za upis – kaže

predsjednica HUROŠ-a Mirošavljević.

Svjesna je da su nastavnici izloženi pritisku roditelja, da su intervencije za zaključivanje bolje ocjene prisutne i očekuje da će uvođenje prijemnih ispita u najatraktivnije škole taj pritisak, ipak, oslabiti.

Smanjenje pritiska na učitelje

Kao i svima u sustavu obrazovanja, ali i većini izvan njega, jasno joj je da sve petice nisu iste, ne iz različitih, nego i iz istih škola i da ovise o mnogo toga.

– Kako je svaki učenik priča za sebe, tako je i svaki razredni odjel specifičan. Svakako petica iz domaće zadaće nema istu težinu kao petica iz pisane provjere znanja. Posljednjih nekoliko godina je teško dobiti profesore matematike, kemije, fizike, osobito u manjim školama, tako da i tu postoji razlika između škola. Elementi i kriteriji ocjenjivanja generalno su isti u svim školama, ali zaključne ocjene su ono što stvara problem. Naravno o općem uspjehu da ne govorim jer u opći uspjeh ulaze sve zaključne ocjene, od kojih neke nisu važne za daljnje obrazovanje učenika – i upozorava Mirosavljević.

Smatra da se inflacija superodlikaša ne može riješiti preko noći, ali i da bi uvođenje prijemnih ispita trebalo pridonijeti objektivnom vrednovanju znanja učenika bez pritiska na učitelje.

Za razliku od nekih njezinih kolega učitelja, pa i roditelja, ona ne smatra da su prijemni ispiti dodatno opterećenje učenika.

– Ne bi trebali biti dodatno opterećenje jer se ispituju nastavni sadržaji koji se svakako obrađuju u skladu s Godišnjim izvedbenim kurikulumima nastavnih predmeta.

Napominjem da praćenjem učenika od samih početaka, sustavnim usmjeravanjem učenika prema njegovim mogućnostima i vještinama izbjegli bi i opterećenje učenika i „trčanje“ za ocjenama.

Nismo svi za sve i samo takvim pristupom riješili bi se opterećenja učenici, roditelji i učitelji. Generalno moramo mijenjati stavove i mišljenja da su neki poslovi i zanimanja bolja i lakša od drugih, ali i to da ocjena nije garancija uspjeha – zaključuje predsjednica HUROŠ-a Antonija Mirosavljević.

.....

Napisala: **Irena Kustura Rosandić**

.....

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.

OZNAKE:

ANTONIJA MIROSAVLJEVIĆ   KRITERIJI   MARTINA ŠTRK   ODLIKAŠI   PRIJEMNI ISPITI
PRIJEMNI ZA SREDNJE ŠKOLE

PODIJELI

FACEBOOK   TWITTER

PRIJEMNI ZA SREDNJE ŠKOLE NEĆE ISKORJENITI POPLAVU SUPERODLIKAŠA

STANDARDIZIRATI PRIJEMNE I KRITERIJE ZA OCJENJIVANJE

I dok se još uvijek pojedinim krugovima vode rasprave jesu li prijemni ispiti najbolje rješenje za upis učenika u najatraktivnije gimnazije, u koj